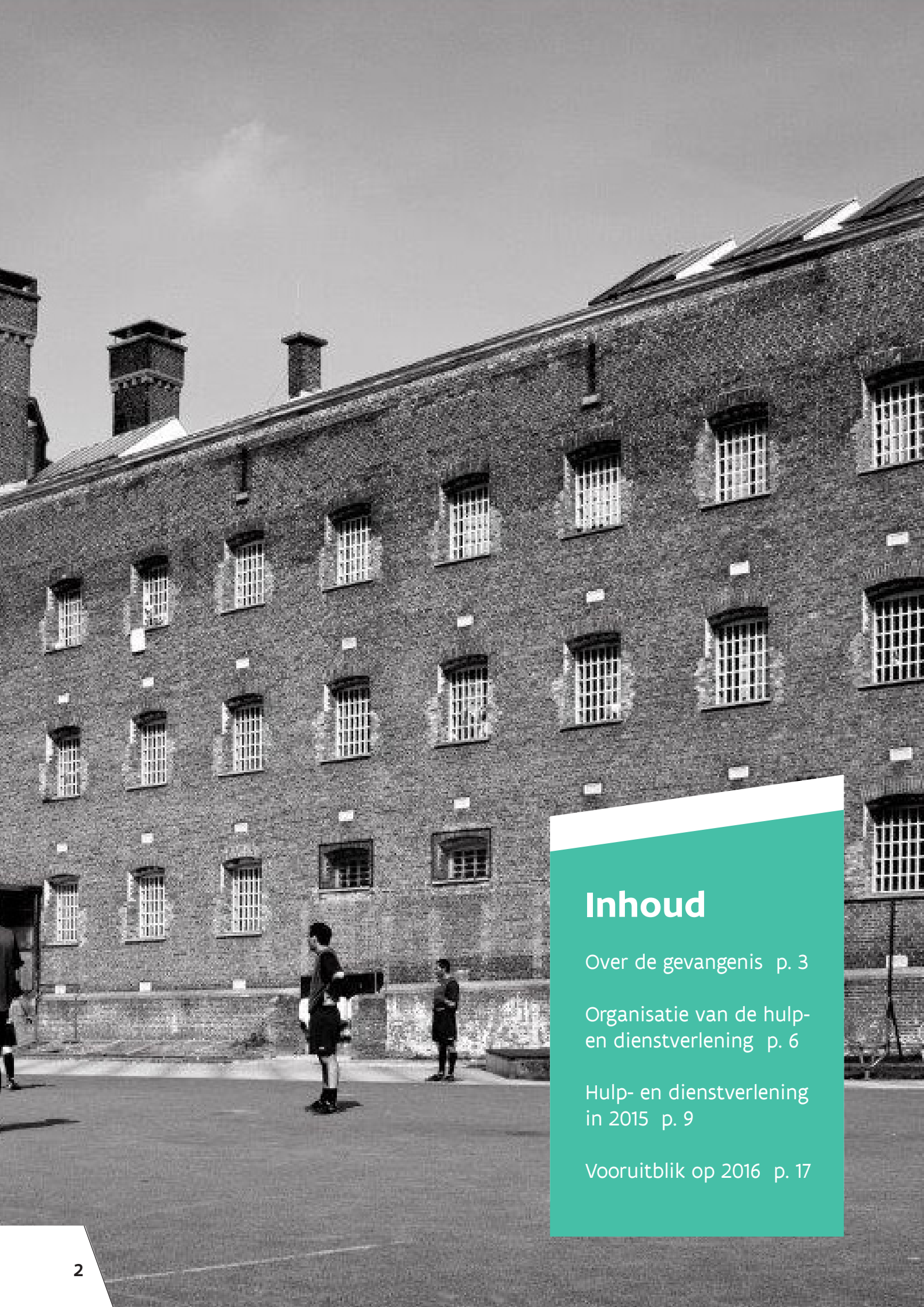

HULP- EN DIENSTVERLENING AAN GEDETINEERDEN

Gevangenis Leuven Hulp

JAARVERSLAG 2015

Inhoud

Over de gevangenis p. 3

Organisatie van de hulp- en dienstverlening p. 6

Hulp- en dienstverlening in 2015 p. 9

Vooruitblik op 2016 p. 17

Over de gevangenis

Het gebouw

De aanbesteding van de Hulpgevangenis van Leuven vond plaats in 1865. Ze werd gebouwd als een stergevangenis volgens de principes van E. Ducpétiaux. De gevangenis werd helemaal in functie van een individueel afzonderingsregime gebouwd. De naam Hulpgevangenis verwijst, volgens de toenmalige opvattingen, naar haar functie als arresthuis voor zowel mannen als vrouwen bij de correctionele rechtbank. In 1923 werd de psychiatrische annex van de Hulpgevangenis in gebruik genomen. De grote aandacht voor de psychiatrische patiënt was en is nu nog steeds een belangrijk beleidspunt in de Hulpgevangenis. De eerste (beperkte) ateliers voor arbeid in gemeenschap werden opgericht in de tweede helft van de jaren zeventig. Net als een gemeenschappelijke wandelplaats waarop gedetineerden vrijuit met elkaar konden praten. Vanaf 1966 werden er geen vrouwen meer opgesloten in de Hulpgevangenis.

De Hulpgevangenis is een typische stergevangenis met 3 vleugels, waarvan 2 effectief in gebruik voor het opsluiten van gedetineerden. Sinds 1990 wordt de gevangenis intensief gerenoveerd. Er werd een nieuwe wandelplaats met een minivoetbalveld aangelegd en meer dan de helft van de cellen werd gerenoveerd. Eind jaren '90 werden een beveiligd inkomsysteem en een nieuw complex met werkateliers, ruimere bezoekaccommodaties en nieuwe kantoren gebouwd.

De Hulpgevangenis beschikt in totaal over 131 cellen. Naast individuele cellen is er ook een annex voor gedetineerden met psychiatrische problemen (meestal gaat het om geïnterneerden). Zij leven in een groepsregime.

De infrastructuur die beschikbaar is voor activiteiten voor gedetineerden is beperkt aangezien de gevangenis gebouwd is voor een strikt individueel regime. Dat heeft een grote invloed op de organisatie van de hulp- en dienstverlening in deze gevangenis. Een goede planning en afstemming zijn nodig om ervoor te zorgen dat de beperkte ruimte zo efficiënt mogelijk gebruikt wordt. Het probleem stelt zich vooral bij de ruimtes voor individuele hulp- en dienstverlening (gesprekslokalen).

Ruimtes ter beschikking:

- Bibliotheek
- Computerlokaal
- Vormings/ontspanningslokaal: polyvalente ruimte
- 'Cinemazaal': polyvalente ruimte
- Kapel
- Fitnessruimte
- Kelder voor beroepsopleidingen
- Ruimte 'oude dienstgang' voor activiteiten met burgers
- Bezoekzaal voor activiteiten met gedetineerden, burgers of familie
- Gesprekslokalen: 1 voor afwisselend CGG/VDAB/ drughulpverlening/OCMW
- Gesprekslokalen voor trajectbegeleiders (in samenspraak met PSD)

Bevolking

De Hulpgevangenis is in hoofdzaak een arresthuis. De afgelopen jaren kenmerkte de Hulpgevangenis zich echter door een zeer gemengde populatie:

- beklaagden (45%)
- veroordeelden (korte straffen, maar ook straffen > 3 jaar) (35%)
- geïnterneerden (20%).

Leuven Hulp had jarenlang te kampen met een grote overbevolking. Er verbleven gemiddeld tussen de 170 en 200 gedetineerden, met pieken tot 220 gedetineerden (versus een capaciteit van 131 cellen). Momenteel verblijven er tussen de 160 en 190 gedetineerden in de Hulpgevangenis, een duidelijke daling.

Sinds kort zien we een duidelijke wijziging in populatie, zowel in statuut als naar aantallen. De Hulpgevangenis plooit zich stilaan meer en meer toe op de populatie waarvoor ze in 1865 opgericht is. Er is dan ook een duidelijke verandering in de verhoudingen naar statuut toe te merken.

Populatiecijfer op 12 december 2015:
- mensen in voorlopige hechtenis en niet-definitief veroordeelden: 113
- veroordeelden: 63
- geïnterneerden: 16

Op jaarbasis is er een instroom van 1.300 inkomende gedetineerden, waarvan er een 600-tal gerepatrieerd worden. In 2015 is dat aantal enorm toegenomen.

Het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen (DG EPI) hanteert welbepaalde classificatieregels tussen de diverse gevangenissen die de beoogde populatie bepalen. Veroordeelden moeten zo snel mogelijk overgebracht worden naar huizen van strafuitvoering. Dat maakt dat het aandeel beklaagden in de Hulpgevangenis toeneemt en het aantal veroordeelden afneemt. Er verblijven echter nog steeds een 30% veroordeelden. Dat zijn vooral gedetineerden met straffen tussen de 3 en 5 jaar en met reclasseringsperspectief binnen de regio.
De geïnterneerdenpopulatie in Leuven Hulp neemt duidelijk af. Momenteel verblijven er nog een 20-tal geïnterneerden, waarvan 12 op de psychiatrische annex-afdeling (groepsregime), en de anderen op individuele cellen op een celvleugel. De belangrijkste oorzaak hiervan is de ingebruikname van het nieuwe Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) in Gent. Een aantal geïnterneerden werden overgeplaatst naar het FPC. Anderen werden overgeplaatst naar de inrichtingen voor sociaal verweer van Merksplas of Turnhout, waar door de verschuivingen sinds de komst van het FPC ook extra plaatsen vrij kwamen.

De wijzigingen qua populatie zorgen voor een grote uitdaging in het organiseren van een hulp- en dienstverleningsaanbod. De gemiddelde verblijfsduur van gedetineerden in de Hulpgevangenis wordt immers steeds korter, wat het moeilijk maakt om langer durende trajecten met gedetineerden op te starten. Dat zal een belangrijke uitdaging voor 2016-2018 worden.

Personeel

De Hulpgevangenis Leuven heeft momenteel een bewakend kader van 108 voltijds equivalenten. In realiteit zijn er echter minder VTE's inzetbaar omwille van bijvoorbeeld langdurige ziektes. De personeelsbezetting in Leuven Hulp was in 2015 erg krap te noemen. Dit heeft voor de hulp- en dienstverlening tot gevolg dat er een aantal activiteiten waar bewaking voor nodig is, in 2015 tijdelijk opgeschort of teruggeschroefd werden (bv. bibliotheekbezoek op zondag naar tweewekelijks, één fitnessmoment per gedetineerde per week in plaats van twee momenten, cursus metselen najaar 2015 niet laten doorgaan).

Naast het bewakend kader beschikt de Hulpgevangenis over 28,65 VTE's administratief personeel:

Directie:	3,80
Administratie:	12,90
Medisch:	5,60
Psychosociale Dienst (PSD):	5,65
Erediensten:	0,70

Door het regeerakkoord en de beslissing om binnen de overheidsdiensten 10% te besparen op de personeelsenveloppe, maakt DG EPI eind 2015-begin 2016 per gevangenis een rationaliseringsoefening rond personeel en regime. Daarbij zal men lokaal bekijken hoe personeel bespaard kan worden door het werk anders te organiseren. In de Hulpgevangenis wordt de Vlaamse overheid betrokken bij dit proces, gezien de impact van het regime op de hulp- en dienstverlening (en vice versa).

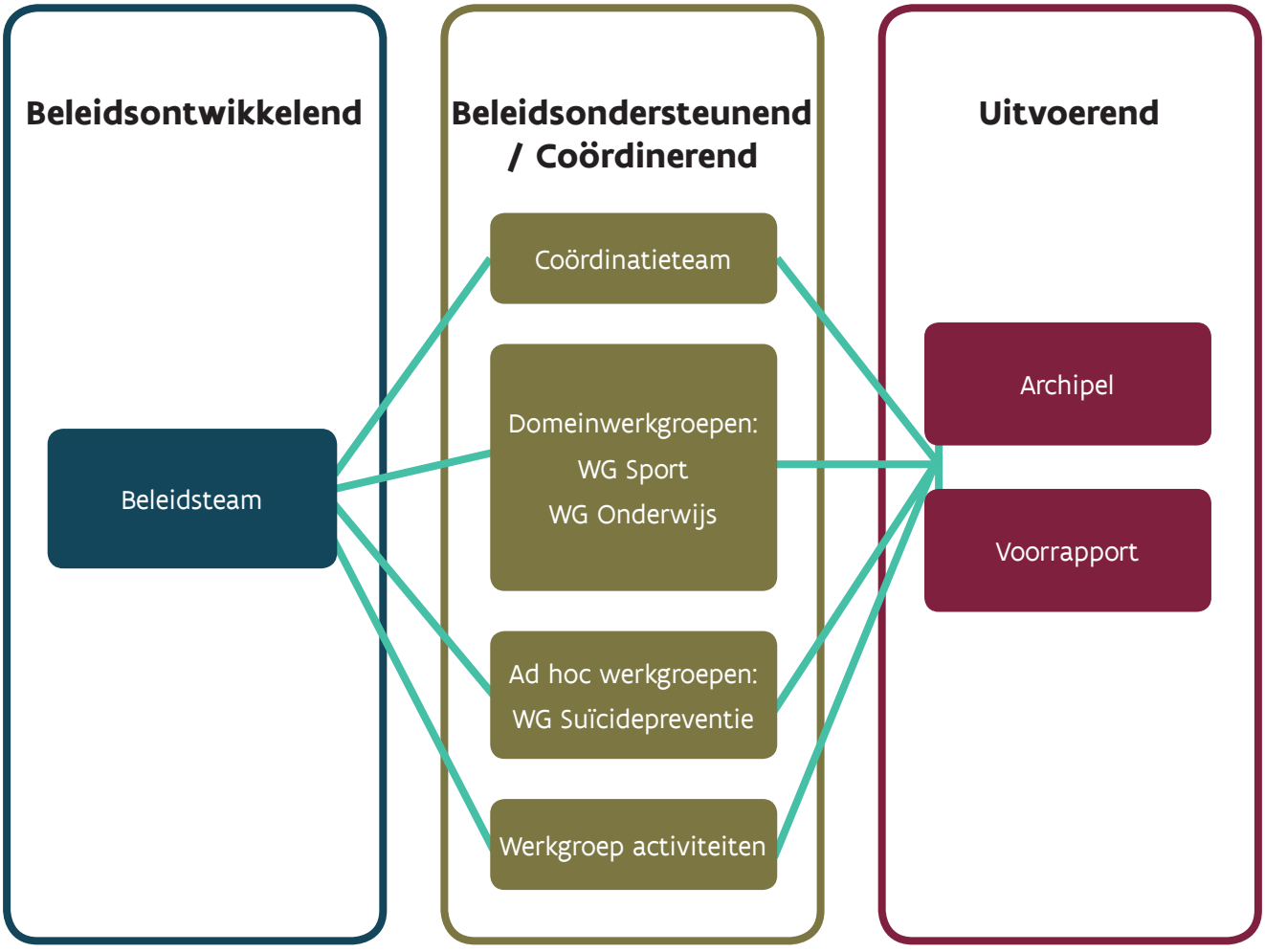
Organisatie van de hulp- en dienstverlening

Personeel

Het team hulp- en dienstverlening maakte in 2015 een grondige wijziging door:

- stopzetting functie educatief consulent vanaf 1 maart 2015
- vervanging cultuurfunctionaris vanaf 1 april 2015 (tot begin 2016)
- nieuwe onderwijscoördinator vanaf 1 mei 2015
- nieuwe VDAB-detentieconsulent vanaf 1 juni 2015
- nieuwe beleidscoördinator vanaf 1 juli 2015
- nieuwe OCMW-consulent: eind 2015 gaf de huidige OCMW-consulente aan haar opdracht in de Hulpgevangenis stop te zetten. In 2016 wordt er naar opvolging gezocht.

Organogram

Beleidsteam

Samenstelling: beleidscoördinator, directie, cultuurfunctionaris, bemiddelaar Moderator vzw, expert detentie VDAB, consulent CGG, onderwijscoördinator, teamverantwoordelijke en directie CAW.

Frequentie: 4x/jaar

Opdrachten:

- opmaak actieplan hulp- en dienstverlening
- evaluatie en bijsturing actieplan
- beleidsontwikkeling hulp- en dienstverlening in lokale gevangenis
- opvolgen algemene ontwikkelingen hulp- en dienstverlening.

Coördinatieteam

Samenstelling: 2 directieleden, beleidscoördinator, organisatieondersteuner, cultuurfunctionaris, sportfunctionaris, onderwijscoördinator.

Frequentie: 2-maandelijks

Opdrachten:

- coördinatie, opvolging en uitvoering actieplan hulp- en dienstverlening
- aanpak overkoepelende elementen hulp- en dienstverlening.

Inhoudelijke domeinwerkgroepen (sport, onderwijs)

Samenstelling en frequentie verschilt per werkgroep

- Beleid: opvolging en uitvoering domeinspecifieke doelstellingen actieplan – prioriteiten per domein bepalen.
- Coördinatie: beslissingen omtrent aanbod en planning.

Ad hoc werkgroepen

- Uitwerking specifiek thema

Archipel

Samenstelling: beleidscoördinator, organisatieondersteuner, cultuurfunctionaris, sportfunctionaris, onderwijscoördinator, vormingsagent.

Frequentie: 2-wekelijks

Opdrachten:

- teamoverleg groepsaanbod
- praktische organisatie activiteiten
- linken leggen tussen de verschillende domeinen
- aansturing en opvolging activiteitenfatiks
- opvolgen signalen.

Voorrapport

Samenstelling: directie, adjudant, beleidscoördinator.

Frequentie: wekelijks

Opdrachten:

- Afstemming tussen hulp- en dienstverlening en justitie:
  - bewaking
  - beslissingen budget steunfonds
  - aftoetsen nieuwe initiatieven
  - algemene ontwikkelingen hulp- en dienstverlening signaleren.

Werkgroep activiteiten

Samenstelling: beleidscoördinator, organisatieondersteuner, cultuurfunctionaris, sportfunctionaris, onderwijscoördinator, vormingsagent, trajectbegeleider, PSD-lid, Zorgteam-lid, adjudant, directie.

Frequentie: 2-maandelijks

Opdrachten:

- beslissingen rond aanbod zonder domeinspecifieke werkgroep (welzijn, cultuur, tewerkstelling, gezondheid)
- uitwisselen signalen tussen verschillende diensten
- informeren verschillende diensten over hulp- en dienstverlening
- samenwerken aan bredere onderwerpen hulp- en dienstverlening die iedereen aanbelangen
  > link met actieplan
- breed aftoetsen van nieuwe mogelijkheden/signalen
- een overlegmoment met alle rechtstreeks en onrechtstreeks betrokkenen bij hulp- en dienstverlening in de Hulpgevangenis
- forum om rechtstreeks afspraken te maken/beslissingen te nemen met alle betrokkenen en doorstroom naar betrokken diensten.

Actieplan 2014-2015

In 2015 werd er vooral per domein verder aan de slag gegaan met de geformuleerde doelstellingen. De domeinoverstijgende doelstellingen werden on hold gezet tot de komst van de nieuwe beleidscoördinator. In het eerste beleidsteam onder leiding van de nieuwe beleidscoördinator werd beslist om meteen te starten met het proces naar het nieuwe actieplan. Een beperkt aantal doelstellingen en acties uit het actieplan 2014-2015 werden geïntegreerd in het nieuwe actieplan.

Hulp- en dienstverlening in 2015

Overzicht

Onderwijs

- Nederlands voor anderstaligen
- Algemene vorming
- Leren lezen en schrijven
- Metselen
- VCA-cursus
- E-learning
- PC-les voor geïnterneerden
- Proclamatie

Welzijn

- Individuele gesprekken JWW
- Individuele begeleiding CGG
- Schuldhulpverlening OCMW
- Gesprekken beschermcomité

Kinderbezoek

- De Rode Hond (kinderfestival Leuven): workshop tattoo's op kinderbezoek
- Feestdagen: moederdag, valentijn, Sinterklaas, kerstmarkt (+ workshop kerstposters verven)
- Inburgering: 2x 5 sessies maatschappelijke oriëntatie
- Workshop acceptatie
- Cursus 'Papa zijn in de gevangenis' voor drugverslaafde vaders

Gezondheid

- Individuele gesprekken CAP
- AA
- Deelname gezondheidsonderzoek

Herstel

- Kaffee Detinee
- Gespreksgroep herstel
- Herstelbemiddeling

Cultuur

- Cursusaanbod DRA: omgaan met lastige situaties, agressietraining
- Bibliotheek
- Het beste boek
- M-idzomer (+ workshops capoeira + poetry slam)
- Circusproject
- Hoorspel maken
- Gitaarles
- Crea
- Buitenbeeld filmfestival
- Café Combinne
- Optreden Pati-Pati koor

Sport

Fitness
Circus
Sportwandeling
Fitball
Crossfit
Sportdag
Buitenploegen zomer (voetbal en volleybal)
Infosessies 'Hoe fit ben je?'

Tewerkstelling

Individueel aanbod VDAB-detentieconsulent
Individueel aanbod GTB-consulent

Samenwerkings-partners 2015

AA
Agentschap Integratie en Inburgering
Auxilia
Beschermcomité
Bibliotheek Twee Bronnen
BOV Leuven
CAP
CAW Oost-Brabant
CBE Open School
CGG Vlaams-Brabant Oost
CGG Passant
CM – dienst gezondheidspromotie
Cirkus in beweging
Consortium L4
CVO VOLT
De Rode Antraciet
Depot
Full Flavour vzw
GTB
Huis van het Kind
Jonge Helden vzw
KWB
Mooss vzw
Msoc
Museum M
Pati Pati
Provinciaal Veiligheidsinstituut
Riso Vlaams-Brabant
Seniornet
Suggnome vzw
Stad Leuven
Sportraad Leuven
Sportdienst Herent
Sport Vlaanderen
VDAB
Vlabus
Vocvo
Vormingplus Oost-Brabant
Vrije Universiteit Brussel
OCMW Leuven
Zinloos geweld
30cc

Onderwijs

2015, een jaar van verandering

Afgelopen jaar, 2015, was een woelig jaar voor het onderwijs in de gevangenissen. De consortia voor volwassenenonderwijs werden afgeschaft en de opdracht 'onderwijs voor gedetineerden' werd overgeheveld naar het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs (VOCVO). Die ontwikkelingen zorgden voor heel wat onzekerheid. De functie onderwijscoördinator werd daardoor

tijdelijk onderbroken. De functie leertrajectbegeleider viel volledig weg. Voor 2015 werd daarom gestreefd naar een basisaanbod van cursussen en werden geen nieuwe initiatieven opgestart. Daardoor bleef de impact op de lessen eerder beperkt. De grootste gevolgen waren er voor gedetineerden met individuele leervragen en voor de ondersteuning van cursisten. Dit werd voorheen opgenomen door de leertrajectbegeleider. In 2016 staat voor onderwijs een denkoefening op het programma die zal bepalen welke wegen onderwijs in de toekomst zal inslaan.

Nederlands en E-learning

De trend die we sinds 2014 waarnemen, blijft ook in 2015 aanhouden. Een groot deel van de populatie is anderstalig. Daarom werden er twee cursussen Nederlands voor anderstaligen ingericht in het najaar. Beide cursussen kenden een goed verloop. Ondanks de kortlopende modules konden we de uitval van een aantal cursisten niet volledig vermijden. De aanvragen om Nederlands te leren bleven echter na afloop van de cursussen verder binnenkomen.
Naast Nederlands zijn de cursussen van de VDAB, aangeboden via e-learning, erg populair bij de gedetineerden. Een vrijwilliger van Seniornet ondersteunt de gedetineerden. Er is een bijzonder uitgebreid aanbod van beroepsgerichte cursussen die de gedetineerden zelfstandig op de computer kunnen leren. Van communicatie tot technische cursussen of leren solliciteren … Dat is een goede manier om basiskennis op te doen over beroepsgerichte onderwerpen. Een knelpunt van dit aanbod is de beperkte toegankelijkheid van de cursussen. Dat zorgt ervoor dat gedetineerden niet altijd de cursussen ten gronde kunnen studeren of oefeningen kunnen maken. In de toekomst verkennen we daarom bijkomende mogelijkheden voor een onderwijsaanbod dat de professionele ontwikkeling van gedetineerden verder stimuleert.

Cultuur

M-idzomer 2015

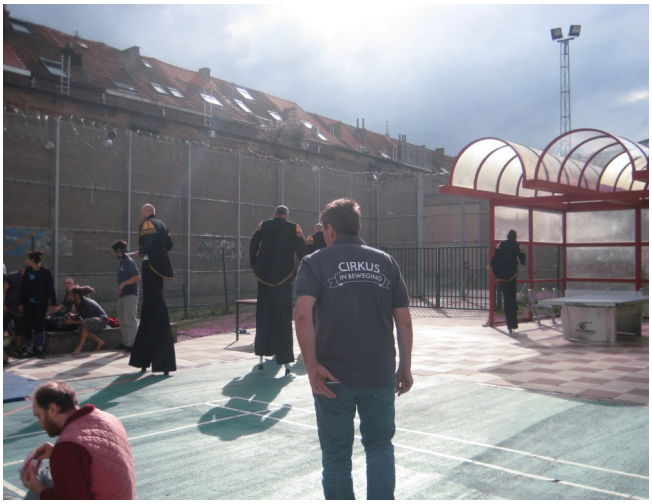
In augustus ging een nieuwe editie van M-idzomer door in het hart van de stad Leuven. Dit gezellige festival ging dit jaar ook door in de beide gevangenissen van Leuven. Tijdens “M-idzomer breek uit!” konden gevangenen genieten van diverse muzikale optredens die voorafgegaan werden door enkele workshops. Het festival verliep in samenwerking met het Museum M.
Ook in de Leuvense Hulpgevangenis was er een gevarieerd programma. ’s Ochtends was er de mogelijkheid om deel te nemen aan volksspelen en na de middag was het dan tijd voor het echte festival. De gedetineerden in Leuven Hulp namen deel aan de workshops Poetry slam en Capoeira. Daar was veel interesse voor en de resultaten mochten er zijn. Zo showden de deelnemende gedetineerden hun capoeira-technieken en poetry-slam kunsten aan de andere gevangenen, bezoekers en personeelsleden. Daarnaast zorgden Silke, Dead Souls en de Nederlandstalige hiphopband PhilliBustasPlus voor een spetterend muziekprogramma.

Circusproject

Tijdens een uitwisselingsproject van Cirkus in beweging werd er in juni 2015 een circusweek georganiseerd

in de gevangenis van Leuven Hulp. Een groep van 11 Europese circusdocenten gaf een week lang diverse circusworkshops aan een gemotiveerde groep gedetineerden. Samen met Wim Oris en Fons Van Den Broeck, die instonden voor het groepsdynamisch proces, werd er gewerkt naar een toonmoment. In het totaal werden er drie workshops per dag gegeven en konden gedetineerden zelf kiezen in welke discipline ze zich wilden verdiepen. Van rolla-bolla, jongleren, steltlopen en acrobatie tot evenwichtsoefeningen op een balk; alle technieken kwamen aanbod. Als één groep gaven zij elkaar tips en ondersteuning waar nodig. Tijdens de circusweek kregen zij niet enkel circustechnieken aangeleerd, maar leerden ze ook hoe ze moesten performen. Dit onder leiding van Wim Oris, die jarenlang ervaring heeft bij Cie Tartaren. Improvisatie en theateroefeningen stonden dagelijks op het programma. Tijdens de week werd er geoefend en gerepeteerd voor de heuse slotshow op vrijdag. Onder het goedkeurend oog van zowel personeel, genodigden en gedetineerden werden de resultaten getoond.

Eén van de krachten van dit project was dat het geen vereiste was om Nederlands te kennen. In Leuven Hulp is er een grote groep van anderstaligen, die konden deelnemen omdat het aanbod afgestemd was op anderstaligen. De gedetineerden vormden een hechte groep met de lesgevers die allemaal uit verschillende Europese landen afkomstig zijn. Een week lang samenwerken en toewerken naar het toonmoment versterkte de groepsdynamiek. Na de twee toonmomenten werd er een afscheidsmoment georganiseerd voor docenten en gedetineerden.

Een aantal reacties van gedetineerden:

- “Die mensen vertrouwen mij zonder me te kennen. Ze veronderstellen dat ik mijn verantwoordelijkheid neem. Dat is een onbekend gevoel voor mij.”
- “Ik krijg hier een soort energie van die ik anders niet heb in de gevangenis. Het maakt me mentaal sterker.”
- “Het is een heel gevarieerde en gemixte groep. En toch vinden we mekaar.”
- “Samenwerken, rekening houden met mekaar, samen iets opbouwen, vertrouwen geven en krijgen.”

Beste Boek Leuven Hulp

In de gevangenis van Leuven Hulp werd het project ‘Beste Boek’ opgezet. Er werd vastgesteld dat veel gedetineerden uitsluitend dvd’s en cd’s ontlenen, maar weinig boeken. Het project in samenwerking

met de stadsbibliotheek van Leuven wil ervoor zorgen dat gedetineerden gestimuleerd worden om boeken te lezen.

De gedetineerden kregen de mogelijkheden om suggesties in te dienen. Uit die suggesties werd er een finale lijst opgesteld met boeken die door hen aangereikt werden. De boeken werden verzameld in meerdere oplages en in meerdere talen. Het tweede luik in het project hield in dat zij het beste boek uit de twintig boeken moesten kiezen. Op zondag 27 november werd er een feestelijke start gegeven aan het tweede deel van het project. Vanaf dan konden gedetineerden boeken uitlenen van de hitlijst. Na het lezen van het boek vulden ze een leesfiche in die kort naar hun leeservaring polste. Ook werd er gepeild naar hun mening over de bib en hun leeservaring. Hun lees- en bibliotheekervaringen werden teruggekoppeld naar de bibliotheekwerking. Een 20-tal gedetineerden en ook enkele personeelsleden lazen mee.

Beste boek 2015-2016 Leuven Hulp

Het beste boek van Leuven Hulp werd feestelijk bekendgemaakt op de proclamatie: 'Oom Oswald' van Roald Dahl. Dat boek werd door lezers omschreven als een aanrader: het leest gemakkelijk en zet je aan tot lachen. Daarnaast werd aangegeven dat dit dolkomische boek ook levenslessen bevat, wat het erg fijn maakt om te lezen.

Hoorspel

Onder begeleiding van Mooss vzw gingen gedetineerden aan de slag om een hoorspel op te nemen. Ze namen twee kinderboeken onder de loep, de Gruffalo en de Kindereter, en maakten daar met behulp van voorwerpen en hun stem een hoorspel van. Dit werd gemonteerd en op cd gebrand. Er werd een luistersessie voor personeel georganiseerd en ook op het kinderbezoek werd er een sessie georganiseerd met deze voorleesverhalen. Een uiterst geslaagd experiment!

Vrijwilligers bibliotheek

Eind 2014 werd er een samenwerking opgestart met vijf vrijwilligers van de Stadsbibliotheek Leuven. Zij begeleiden elk een vast moment in de bibliotheek. Zij staan in voor het uitleenverkeer, zodat de penitentiair bewakingsassistent zich kan concentreren op de bewaking. In 2015 werd die samenwerking verder uitgewerkt. Intussen kunnen we nog steeds een beroep doen op dezelfde vijf vrijwilligers en zijn zij 'vaste waarden' in de Hulpgevangenis geworden.

Sport

Permanent sportaanbod

Graag hebben we in dit jaarverslag aandacht voor het permanente karakter van het sportaanbod. Die continuïteit is onder andere te danken aan waardevolle contacten met externe partners. De sportdienst van Leuven ondersteunt ons financieel en we zijn lid van de sportraad van Leuven. Dankzij de samenwerking met de Bloso promotiedienst kunnen we jaarlijks 30 uren sport laten doorgaan. We hadden in 2015 aandacht voor een nog betere afstemming en samenwerking met Vlabus. Zo hebben we bijvoorbeeld onze contactpersonen bij Vlabus ontvangen in de Hulpgevangenis. We hebben heel positief contact en krijgen openstaande sporturen eenvoudiger ingevuld. Door de positieve samenwerking met

externe partners en de vaste ondersteuning door De Rode Antraciet en de gevangenis, kan er wekelijks een breed en gevarieerd sportaanbod gerealiseerd worden.

De circusschool van Leuven, Cirkus in beweging, brengt val meerdere jaren een sportaanbod binnen in de gevangenis. In 2015 realiseerden we een prachtig project met lesgevers uit heel Europa (zie boven). Een mooi voorbeeld van samenwerking tussen sport en cultuur.

Workshops 'Hoe fit ben je?'

Via De Rode Antraciet kregen we het aanbod om workshops rond fitheid en gezondheid te organiseren door de dienst gezondheidspromotie van de Christelijke Mutualiteiten (CM). Bij wijze van proefproject werden in 2015 twee infosessies georganiseerd. Gedetineerden kregen informatie over gewicht, BMI, bloeddruk, hartslag, enz. Kortom: een korte kennismaking met methoden om zelf in de gaten houden hoe fit en gezond men is. Een duwtje in de richting naar een gezonde levensstijl. Er werden meettoestellen ter beschikking gesteld, zodat de gedetineerden persoonlijk metingen konden (laten) uitvoeren. Door van het succes van deze workshops, worden ze in 2016 herhaald.

Terugschroeven sportaanbod

Begin 2015 werd het sportaanbod waar bewaking voor nodig is, teruggeschroefd door personeelstekort bij justitie. Het sportaanbod daalde van drie sportwandelingen per week naar één sportwandeling en gedetineerden kunnen nog maar maximaal één keer per week fitnessen. Wat oorspronkelijk een tijdelijke maatregel was, werd voorlopig voor onbepaalde duur verlengd. De werkgroep sport zal in 2016 nadenken over manieren om het sportaanbod minder afhankelijk te maken van bewaking. Daarnaast blijven we in het kader van de rationalisatieoefening signaleren dat we ernaar streven om opnieuw het oorspronkelijke sportaanbod te kunnen inrichten.

Sport en sociale innovatie

De Vrije Universiteit Brussel (VUB) organiseerde een vorming van een week: 'sport en sociale innovatie'. In de twee Leuvense gevangenissen hebben we 40 studenten en personeelsleden van de VUB ontvangen. In de voormiddag gaf De Rode Antraciet een voorstelling van de sportwerking in Vlaamse en Brusselse gevangenissen. In de namiddag gaf de lokale directie een rondleiding in de Hulpgevangenis en in de Centrale gevangenis.

Zowel het personeel als de studenten waren zeer positief over deze dag. Bij de evaluatie door de VUB op het einde van de week, werd het bezoek aan de Leuvense gevangenissen meermaals het meest interessante onderdeel van de hele academische vorming genoemd.

Welzijn

Inburgering

In 2014 zijn we gestart met een pilootproject rond inburgering in de Hulpgevangenis. Dat gebeurde in samenwerking met het Agentschap Integratie en Inburgering Vlaams-Brabant. Het agentschap voert het Vlaamse inburgerings- en integratiebeleid uit.

Gezien het grote succes en het feit dat de huidige populatie steeds meer anderstaligen telt, besloten we dit traject verder te zetten in 2015. We organiseerden twee trajecten: één in het voorjaar en één in het najaar. Elk traject bestaat uit een 7-tal infosessies. Het traject werd de ene keer in het Frans aangeboden, de andere keer in het Engels.

We organiseerden de cursus inburgering voor nieuwkomers en andere personen met een buitenlandse herkomst die zich in Vlaanderen of Brussel willen vestigen. Sommige Belgen konden eveneens deelnemen aan inburgeringscursussen. Voor de deelnemers van de Hulpgevangenis is het niet altijd duidelijk of zij in België mogen blijven. In de pilootfase hebben we er voor gekozen om iedereen toe te laten. Er werd veel aandacht besteed aan de intake van de deelnemers. Iedere deelnemer wordt op voorhand uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek met de consulent van Inburgering. Daarbij wordt gepeild naar vragen en verwachtingen. Na het traject wordt iedere deelnemer opnieuw individueel gezien om na te gaan of alle vragen beantwoord zijn. Die unieke en persoonlijke aanpak draagt zeker bij tot het slagen van dit project.

Het inburgeringstraject in Leuven Hulp bestaat momenteel enkel uit de cursus maatschappelijke oriëntatie. Dat is een groepsaanbod over leven in België. Men leert over werken, wonen, onderwijs, rechten en plichten en nog veel meer.

In de buitenwereld horen bij het groepsaanbod ook een individuele begeleiding en opvolging zoals een cursus Nederlands, begeleiding bij het zoeken naar werk of een opleiding, informatie over sport, cultuur en vrije tijd en persoonlijke begeleiding.

Wij hebben ons eigen onderwijsaanbod zoals NT2, de wekelijkse zitdag van de VDAB , het individuele hulpverleningsaanbod … We streven ernaar dat er op termijn ook nog een specifiek individueel aanbod van het Agentschap Integratie en Inburgering komt dat afgestemd is op anderstalige nieuwkomers. We streven ernaar om hier een vast terugkerend aanbod van te maken. De eerste stappen werden ook gezet om een uitbreiding naar andere gevangenissen mogelijk te maken.

Kerstmarkt

Naar goede gewoonte en traditie werd er in de kerstperiode op de wandeling een kersmarkt georganiseerd voor de gedetineerden. Vrijwilligers van de KWB, dit jaar uit de afdeling Tervuren, ondersteunden de kerstmarkt.

Geïnteresseerde vrijwilligers konden op een infoavond kennismaken met de gevangeniswereld. Het werd een gevarieerde avond met een presentatie van de organisatieondersteuner en de beleidscoördinator en een getuigenis van een ex-gedetineerde. De interesse was gewekt, en een aantal weken nadien volgde een rondleiding in de Hulpgevangenis voor de vrijwilligers die zich kandidaat gesteld hadden om te komen helpen op de kerstmarkt. Eén van de vrijwilligsters is een creatieve dame die voorstelde om als geschenkje voor de gedetineerden een poster te maken die ze in hun cel konden hangen. Zij schilderde zelf de posters en organiseerde een workshop samen met gedetineerden om de posters in te kleuren. Het resultaat hangt in vele cellen aan het prikbord.

Gezondheid

Suïcidepreventiebeleid

In de zomer van 2015 deed CGG Passant het aanbod om de Leuvense gevangenissen te ondersteunen in het traject naar een suïcidepreventiebeleid. Omdat die topic in Leuven Hulp erg actueel was (er waren vijf zelfmoorden in 2014), werd beslist om hierop in te gaan. Er werd een werkgroep 'suïcidepreventie' opgestart. Indien nodig kunnen we rekenen op de deskundigheid van CGG Passant. In het najaar van 2015 startte de werkgroep met het denkproces om een draaiboek rond dit thema te ontwikkelen. De werkgroep besliste dat voor onze gevangenis een multidisciplinair meldpunt suïcide het meest relevant is. In 2016 wordt het draaiboek verder op punt gesteld en geïmplementeerd.

Vooruitblik op 2016

Actieplan 2016-2018

Hier vindt u een korte weergave van de domeinoverstijgende en domeinspecifieke doelstellingen voor het actieplan 2016-2018. In 2015 werd extra nadruk gelegd op het proces naar dit actieplan. Er werd veel aandacht besteed aan het betrekken van alle actoren op de werkvloer. Het resultaat is een actieplan waar alle betrokkenen achter staan. Een werkinstrument voor de komende jaren.

De afgelopen jaren werd er in de Hulpgevangenis sterk geïnvesteerd in het uitbouwen van een hulp- en dienstverleningsaanbod, en in het aangaan van verschillende samenwerkingen. Het bestaande aanbod, in combinatie met de wijzigende populatie, maakt dat de tijd rijp is voor het creëren van een duidelijk kader voor hulp- en dienstverlening. Op basis hiervan kan er verder gewerkt worden aan een aanbod op maat van de Hulpgevangenis. Hier zal de komende twee jaar dan ook de nadruk op liggen. Het actieplan gaat terug naar de basis: het leggen van de fundamenten om zo verder te bouwen aan een gedragen hulp- en dienstverlening op maat van de populatie in de Hulpgevangenis.
In 2016 start de uitwerking van de drie grote strategische doelstellingen.

Domeinoverstijgend

Strategische doelstelling 1: De hulp- en dienstverlening in de Hulpgevangenis is georganiseerd vanuit een duidelijke missie en visie die gedragen wordt door de partners van de Vlaamse overheid en Justitie.

Doelstelling 1: We brengen via een omgevingsanalyse de populatie en het bestaande hulp- en dienstverleningsaanbod in de Hulpgevangenis anno 2016 in kaart.

Doelstelling 2: We werken een gedragen missie- en visietekst uit, die als leidraad gebruikt kan worden om het hulp- en dienstverleningsaanbod te organiseren.

Strategische doelstelling 2: Het hulp- en dienstverleningsaanbod sluit aan bij de noden en behoeften van de populatie in de Hulpgevangenis met het oog op een maximaal bereik van de beoogde doelgroepen.

Doelstelling 1: We hebben een duidelijk zicht op de verschillende doelgroepen voor hulp- en dienstverlening die we kunnen onderscheiden binnen de populatie van de Hulpgevangenis.

Doelstelling 2: We hebben een duidelijk zicht op welke hulp- en dienstverlening we aan welke doelgroepen willen aanbieden.

Doelstelling 3: We hebben een duidelijk zicht op de partners waarmee we dienen samen te werken om het beoogde hulp- en dienstverleningsaanbod te kunnen realiseren.

Doelstelling 4: We willen de beoogde doelgroepen maximaal bereiken door nieuwe gedetineerden proactief te informeren in een onthaaltraject met aandacht voor hulp- en dienstverlening.

Doelstelling 5: We willen de beoogde doelgroepen maximaal bereiken door gedetineerden rechtstreeks te betrekken bij de organisatie van de hulp- en dienstverlening.

Strategische doelstelling 3: De hulp- en dienstverlening in de Hulpgevangenis wordt op een professionele manier georganiseerd.

Doelstelling 1: We delen informatie tussen leden van het team dat hulp- en dienstverlening organiseert.

Doelstelling 2: We zorgen ervoor dat alle medewerkers die een hulp- en dienstverleningsaanbod doen in de Hulpgevangenis, reglementair in orde zijn.

Doelstelling 3: Er is een goede afstemming tussen de verschillende overlegorganen betrokken bij hulp- en dienstverlening.

Doelstelling 4: Het team dat hulp- en dienstverlening organiseert profileert zich naar partners en gedetineerden toe als één team.

Doelstelling 5: Er wordt gewerkt met een jaarlijkse begroting voor de middelen van het Steunfonds die besteed worden aan hulp- en dienstverlening.

Tewerkstelling

Strategische doelstelling: Transitie binnen – buiten.

Doelstelling 1: Reguliere dienstverlening van de VDAB aan gedetineerden.

Doelstelling 2: We gaan in dialoog met de strafuitvoeringsrechtbanken om de actuele knelpunten op vlak van tewerkstelling in het kader van de re-integratie van (ex-)gedetineerden, weg te werken.

Sport

Doelstelling 1: We werken aan een laagdrempelig sportaanbod op maat van de populatie.

Doelstelling 2: We organiseren een sportaanbod tijdens de zomermaanden.

Doelstelling 3: We optimaliseren het sportmateriaal en de sportinfrastructuur.

Doelstelling 4: We verkennen de mogelijkheden om het sportaanbod verbeteren zonder te botsen op de grenzen van infrastructuur en bewaking.

Welzijn

Strategische doelstelling 1: In de Hulpgevangenis van Leuven onderzoeken we hoe we beter kunnen inzetten op sociale netwerken van de gedetineerden.

Doelstelling 1: We optimaliseren het kinderbezoek.

Doelstelling 2: Continuering van de verschillende ontmoetingsmomenten om zo de relaties tussen gedetineerden en hun familie te verbeteren/versterken.

Doelstelling 3: Inzetten op gedetineerden zonder netwerk/bezoek.

Strategische doelstelling 2: In de Hulpgevangenis van Leuven is er vanaf 2016 een structureel welzijnsaanbod.

Doelstelling 1: We informeren gedetineerden over welzijnsgerelateerde onderwerpen.

Onderwijs

Doelstelling 1: We streven naar een behoeftedekkend en flexibel onderwijsaanbod voor de Hulpgevangenis van Leuven.

Doelstelling 2: We optimaliseren de leertrajectbegeleiding in de Hulpgevangenis van Leuven.

Doelstelling 3: We zoeken naar manieren om onderwijs meer responsabiliserend te laten werken.

Cultuur

Doelstelling 1: In de Hulpgevangenis van Leuven wordt een kwalitatief en gevarieerd cultuuraanbod georganiseerd.

Doelstelling 2: De Hulpgevangenis van Leuven neemt deel aan het stadsbrede Utopia-project.

Doelstelling 3: Er wordt gezocht naar samenwerkingen met partners buiten de gevangenismuren die mee het cultuuraanbod uitbouwen.

Gezondheid

Doelstelling 1: In de Hulpgevangenis is er een suicidepreventiebeleid geïmplementeerd.

Lay-out: afdeling Algemeen Coördinerende Diensten
Centrale redactie: Tineke Tailleur, beleidscoördinator gevangenis Leuven Hulp
Foto's: De Rode Antraciet en gevangenis Leuven Hulp
Verantwoordelijke uitgever: Marijke Enghien, afdeling Welzijn en Samenleving, Koning Albert II-laan 35, bus 30, 1030 Brussel